

PRIMORSKI DNEVNIK

Na današnji dan se je leta 1820 rodil Friedrich Engels, ustanovitelj znanstvenega socializma.

TRŽAŠKI DNEVNIK

Danes, NEDELJA 28. novembra
Sonce vzhaja ob 6.21 in zahaja ob 16.25. Dolžina dneva 9.04. Luna vzhaja ob 9.52 in zahaja ob 18.44. Jutri, PONEDELJEK 29. nov. Gelazij, Skornjaci.

ODLOK VLADENEGA KOMISARJA O PREHODU ČEZ MEJO
ZA POTOVANJE V JUGOSLAVIJO
bo treba imeti italijanski potni list

Kdor bo potoval preko bloka na Škofljah, si bo moral na kvetu oskrbeti propustnico - Odlok stopi v veljavo 1. decembra

Zaradi takojšnje veljave ukrepa bo promet paraliziran najmanj za 2 tedna

Generalni komisar italijanske vlade za Trzasko ozemlje je včeraj izdal odlok o obveznem prometu. Kot je iz odloka razvidno, bo od 1. decembra dalje za potovanje v Jugoslavijo skozi obojni blok Ferretiči, postaja Opčine, Pesek in postaja Draga potreben italijanski potni list, za potovanje skozi blok Škofljah pa obojni potni list in propustnico, ki jo bo izdajala trzaska kvetu. Odlok se glasi:

PROMET ČEZ PREHODE
NA DRŽAVNI MEJI

Člen 1. Osební promet čez mejne prehode prve kategorije na državni meji se ravna po veljavnih predpisih in mednarodnih dogovorih.

Člen 2. Mali poljski promet je dovoljen na podlagi mejnih izkaznic, in to po navodilih pristojne oblasti.

Cez mejne prehode druge kategorije je dovoljen poljski promet samo pes, z dvokolesi in v vozili, ki jih ne vleče mehanizirana sila.

KRAJEVNI PROMET MED TRŽASKIM OZEMLJEM IN MED CONO K. J. JO. UPRAVLJAJO JUGOSLOVANSKE OBLASTI

Člen 3. a) Redni prehod oseb s Trzasko ozemlja v cono, ki jo upravljajo jugoslovanske oblasti, je dovoljen samo čez mejni blok prve kategorije pri Škofljah ter je zanj potrebna obojni izkaznica in propustnica, kateri izstavi kvetu. V dokaznih tehničnih in drugih primerih izstavi propustnico pristojna mejna urad, vendar samo za eno potovanje.

Propustnica velja največ dva meseca. Zanj je potrebna prošnja na nekolikovanem papirju, v kateri mora biti naveden razlog potovanja in kateri morajo biti priloženi uradni koki za 200 lir.

Priloh na Trzasko ozemlje iz cone, ki jo upravljajo jugoslovanske oblasti, je dovoljen čez isti mejni blok in je potrebno zanj pokazati obojni izkaznico in dovoljenje pristojne urada.

b) Mali poljski promet med Trzaskim ozemljem in med zgoraj navedeno cono se bo dalje rati s mejnimi izkaznicami in dovoljenji, ki jih izstavi, naštetimi v členu 2, in to čez mejne bloke, ki so navedeni v priloženi preglednici.

c) Pri osebah, ki imajo za to upravičene razloge zaposlitve, je za prehod s Trzasko ozemlja na tisti del ozemlja, ki je prešel pod jugoslovansko upravo na podlagi Memoranduma o sporazumu, parafiranega v Londonu dne 5. oktobra 1954, potrebna obojni izkaznica in začasno dovoljenje, ki ga izstavi Komisariat javne varnosti v Miljah.

Prebivalcem iz zgoraj navedenega dela ozemlja je dovoljen prihod na Trzasko ozemlje proti predložitvi obojnih izkaznic in začasnega dovoljenja pristojnega urada.

Gornji ukrep otežuje dostop na Trzasko ozemlje iz Jugoslavije, za katere je zadostovala le obojni izkaznica in propustnica izdana od jugoslovanskega predstavništva FLRJ v Trstu. Odstaj bo torej potreben potni list z jugoslovanskim vizumom, oziroma propustnico, kvetu, kar poleg časa zhteva tudi precejšnje stroške. Zaradi tega ugotavljamo, da je do gornjega ukrepa prišlo proti pričakovanju Trzasko, saj so na podlagi točkov 7 londonskega Spomenika o soglasju upravni organi pristojni za izdajanje prehodov čez mejo z Jugoslavijo, ne pa upanjevanja potnega lista. Omenjeni člen 7 namreč predvideva, da se bosta italijanska in jugoslovanska vlada sporazumeli, da v roku dveh mesecev od dneva podpisu Spomenika (tj. 1. decembra) o ureditvi obmejnega prometa, vstavi obojni potni list, ki ga bodo prebivalstvo v celoti normalnih trgovinskih in drugih dejavnosti in v celju prevoja in promet.

Kljub temu pa upamo, da bo zadevna dolobna Spomenika izvedena ter da bo v spoznanju, ki ga dolobna predvideva, predviden lažji prehod meje.

Razen tega pa moramo ugotoviti, da je bil ukrep o uva-

janju potnega lista oziroma propustnice vsekakor prenapr-

ljen vsaj kar se tiče roka vstopanja v veljavno tega ukrepa.

T. J. 28. 1. decembra. Kot je

znano, je trzaski kvetu izla-

vil, da traja reševanje prošnje

za potni list najmanj 15 dni.

Kdor bo torej konec tega me-

seca vložil prošnjo za potni

list zaradi nujnih opravkov v

Jugoslavijo, bo moral čakati

najmanj 15 dni dokler mu ne

izstavi potni list.

To pomeni, da bo v prvi po-

lovi decembra osebni promet

med Trzasko in Jugoslavijo

praktično skoraj popolnoma pa-

raliziran, tako da niti oni, ki

imajo neodoljivo nujne o-

pravke ne bodo mogli v Ju-

goslavijo samo zaradi tega, ker

bodo prisiljeni čakati najmanj

14 dni (če ne več) na potni

list.

Zato proti tej nagli prote-

stiranju in zahtevanju, da se

gornji ukrep odloži najmanj

za 3 do 4 tedne, ker je dose-

danja praksa pokazala, da po-

stojanje na Trzaski kvetu je

vseeno prenaprteno.

Za potni list najmanj 15 dni

dokler mu ne izstavi potni

list.

To pomeni, da bo v prvi po-

lovi decembra osebni promet

med Trzasko in Jugoslavijo

praktično skoraj popolnoma pa-

raliziran, tako da niti oni, ki

imajo neodoljivo nujne o-

pravke ne bodo mogli v Ju-

goslavijo samo zaradi tega, ker

bodo prisiljeni čakati najmanj

14 dni (če ne več) na potni

list.

Zato proti tej nagli prote-

stiranju in zahtevanju, da se

gornji ukrep odloži najmanj

za 3 do 4 tedne, ker je dose-

danja praksa pokazala, da po-

stojanje na Trzaski kvetu je

vseeno prenaprteno.

Za potni list najmanj 15 dni

dokler mu ne izstavi potni

list.

To pomeni, da bo v prvi po-

lovi decembra osebni promet

med Trzasko in Jugoslavijo

praktično skoraj popolnoma pa-

raliziran, tako da niti oni, ki

imajo neodoljivo nujne o-

pravke ne bodo mogli v Ju-

goslavijo samo zaradi tega, ker

bodo prisiljeni čakati najmanj

14 dni (če ne več) na potni

list.

Zato proti tej nagli prote-

stiranju in zahtevanju, da se

gornji ukrep odloži najmanj

za 3 do 4 tedne, ker je dose-

danja praksa pokazala, da po-

stojanje na Trzaski kvetu je

vseeno prenaprteno.

Za potni list najmanj 15 dni

dokler mu ne izstavi potni

list.

To pomeni, da bo v prvi po-

lovi decembra osebni promet

med Trzasko in Jugoslavijo

praktično skoraj popolnoma pa-

raliziran, tako da niti oni, ki

imajo neodoljivo nujne o-

pravke ne bodo mogli v Ju-

goslavijo samo zaradi tega, ker

bodo prisiljeni čakati najmanj

14 dni (če ne več) na potni

list.

Zato proti tej nagli prote-

stiranju in zahtevanju, da se

gornji ukrep odloži najmanj

za 3 do 4 tedne, ker je dose-

danja praksa pokazala, da po-

stojanje na Trzaski kvetu je

vseeno prenaprteno.

Za potni list najmanj 15 dni

dokler mu ne izstavi potni

list.

To pomeni, da bo v prvi po-

lovi decembra osebni promet

med Trzasko in Jugoslavijo

praktično skoraj popolnoma pa-

raliziran, tako da niti oni, ki

imajo neodoljivo nujne o-

pravke ne bodo mogli v Ju-

goslavijo samo zaradi tega, ker

bodo prisiljeni čakati najmanj

14 dni (če ne več) na potni

list.

Zato proti tej nagli prote-

stiranju in zahtevanju, da se

gornji ukrep odloži najmanj

za 3 do 4 tedne, ker je dose-

danja praksa pokazala, da po-

stojanje na Trzaski kvetu je

vseeno prenaprteno.

Za potni list najmanj 15 dni

dokler mu ne izstavi potni

list.

To pomeni, da bo v prvi po-

lovi decembra osebni promet

med Trzasko in Jugoslavijo

praktično skoraj popolnoma pa-

raliziran, tako da niti oni, ki

imajo neodoljivo nujne o-

pravke ne bodo mogli v Ju-

goslavijo samo zaradi tega, ker

bodo prisiljeni čakati najmanj

14 dni (če ne več) na potni

list.

Zato proti tej nagli prote-

stiranju in zahtevanju, da se

gornji ukrep odloži najmanj

za 3 do 4 tedne, ker je dose-

danja praksa pokazala, da po-

stojanje na Trzaski kvetu je

vseeno prenaprteno.

Za potni list najmanj 15 dni

dokler mu ne izstavi potni

list.

To pomeni, da bo v prvi po-

lovi decembra osebni promet

med Trzasko in Jugoslavijo

praktično skoraj popolnoma pa-

raliziran, tako da niti oni, ki

imajo neodoljivo nujne o-

pravke ne bodo mogli v Ju-

goslavijo samo zaradi tega, ker

bodo prisiljeni čakati najmanj

14 dni (če ne več) na potni

list.

Zato proti tej nagli prote-

stiranju in zahtevanju, da se

gornji ukrep odloži najmanj

za 3 do 4 tedne, ker je dose-

danja praksa pokazala, da po-

stojanje na Trzaski kvetu je

vseeno prenaprteno.

Za potni list najmanj 15 dni

dokler mu ne izstavi potni

list.

To pomeni, da bo v prvi po-

lovi decembra osebni promet

med Trzasko in Jugoslavijo

praktično skoraj popolnoma pa-

raliziran, tako da niti oni, ki

imajo neodoljivo nujne o-

pravke ne bodo mogli v Ju-

goslavijo samo zaradi tega, ker

bodo prisiljeni čakati najmanj

14 dni (če ne več) na potni

list.

Zato proti tej nagli prote-

stiranju in zahtevanju, da se

gornji ukrep odloži najmanj

za 3 do 4 tedne, ker je dose-

danja praksa pokazala, da po-

stojanje na Trzaski kvetu je

vseeno prenaprteno.

Za potni list najmanj 15 dni

dokler mu ne izstavi potni

list.

To pomeni, da bo v prvi po-

lovi decembra osebni promet

med Trzasko in Jugoslavijo

praktično skoraj popolnoma pa-

raliziran, tako da niti oni, ki

imajo neodoljivo nujne o-

pravke ne bodo mogli v Ju-

goslavijo samo zaradi tega, ker

bodo prisiljeni čakati najmanj

14 dni (če ne več) na potni

list.

Zato proti tej nagli prote-

stiranju in zahtevanju, da se

gornji ukrep odloži najmanj

za 3 do 4 tedne, ker je dose-

danja praksa pokazala, da po-

stojanje na Trzaski kvetu je

vseeno prenaprteno.

Za potni list najmanj 15 dni

dokler mu ne izstavi potni

list.

To pomeni, da bo v prvi po-

lovi decembra osebni promet

med Trzasko in Jugoslavijo

praktično skoraj popolnoma pa-

raliziran, tako da niti oni, ki

imajo neodoljivo nujne o-

pravke ne bodo mogli v Ju-

goslavijo samo zaradi tega, ker

bodo prisiljeni čakati najmanj

14 dni (če ne več) na potni

list.

Zato proti tej nagli prote-

stiranju in zahtevanju, da se

gornji ukrep odloži najmanj

za 3 do 4 tedne, ker je dose-

danja praksa pokazala, da po-

stojanje na Trzaski kvetu je

vseeno prenaprteno.

Za potni list najmanj 15 dni

dokler mu ne izstavi potni

list.

To pomeni, da bo v prvi po-

lovi decembra osebni promet

med Trzasko in Jugoslavijo

praktično skoraj popolnoma pa-

raliziran, tako da niti oni, ki

imajo neodoljivo nujne o-

pravke ne bodo mogli v Ju-

goslavijo samo zaradi tega, ker

bodo prisiljeni čakati najmanj

14 dni (če ne več) na potni

list.

Zato proti tej nagli prote-

stiranju in zahtevanju, da se

gornji ukrep odloži najmanj

za 3 do 4 tedne, ker je dose-

danja praksa pokazala, da po-

stojanje na Trzaski kvetu je

vseeno prenaprteno.

Za potni list najmanj 15 dni

dokler mu ne izstavi potni

list.

To pomeni, da bo v prvi po-

lovi decembra osebni promet

med Trzasko in Jugoslavijo

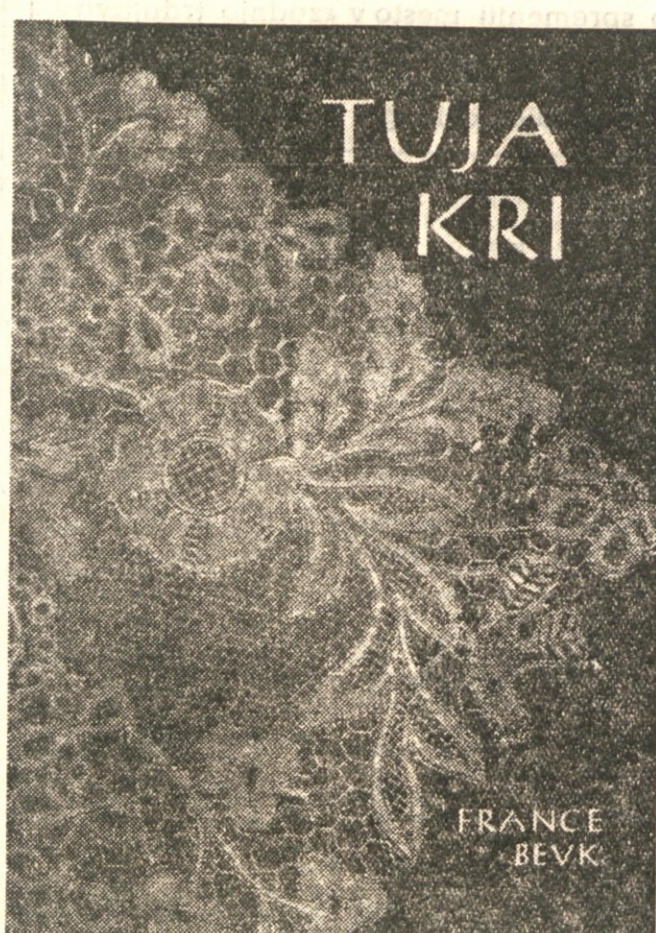
praktično skoraj popolnoma pa-

raliziran, tako da niti oni, ki

Use to KNJIŽNO BOGASTVO za skromnih 500 LIR

Jadranski koledar! Kdorkoli ga je vzel v roke, se ga je razveselil. Razveselil se ga je že zaradi njegove prelepe zunanje oblike. Naslovna stran, ki tako lepo ponazarja morje z jadrnicami, nato lepo celostanska fotografija pod celofanskim papirjem raznih barv in, še toliko in toliko fotografij in slik... Clankov pa, ki kot redkokaj posegajo v vsa področja, v teh stranicah niti ne moremo omenjati. Gotovo pa ni nikogar, ki ne bi našel v Koledarju za sebe toliko, da ne bi pritril: že sam Koledar je vreden še kaj drugega kot 500 lir!

Povest «Tuja kri» je Benkovo najnovejšo delo. Razgibana zgodba povesti se odvija v samotnih tolminskih hribih; to je povest družine, v katero se vrine tujec po krvi in po duhu ter sproži vrsto navzkrižij, ki niti življenje ne more vseh razrešiti. Okvir zgodbe so dogodki, ki jih je ljudstvo v Slovenskem Primorju doživljalo pod fašizmom in prve mesece osvobodilnega boja. Obseg: 160 str.

Kdor je prebral mladinsko povest Ivo Zorman «Iz obroča», bo prav gotovo težko pričakoval povesti «Svobodni gozdovi». Kakor prva tako ima tudi ta vse odlike mladinskega slovesa: je razgibana, vznemirljiva, življenjsko resnična in neposredna. Izredno živo napisana brez vsiljivega moraliziranja, hkrati pa vzgojna in najboljšem pomenu besede. Prav zato bodo po tej knjigi radi segli tudi odrasli bralci. — Obseg: 110 strani z desetimi ilustracijami.

Uspeh jugoslovanskih umetnikov v tujini

V začetku novembra so v znani washingtonski Whyte Gallery prvič po vojni odprli razstavo štirih jugoslovanskih slikarjev: Hegedušića, Konjovića, Martinoskega in Mihelića. Razstava, ki bo odprta še skoraj ves mesec decembra, je vzbudila v washingtonskih kulturnih krogih veliko zanimanje in topel sprejem. Tudi strokovna recenzenta največjih washingtonskih dnevnikov «Washington Post» in «Evening Stars» sta napisala laskave besede ob tej razstavi jugoslovanskih slikarjev. Oba recenzenta sta si edina v tem, da je slikar France Mihelić najbolj ustvarjalni slikar od četvorice jugoslovanskih razstavljalcev v White Gallery. Njegove slike Stari Bar, Ruševine, Atelje in Kurenti so naletele na soglasen ugoden sprejem in občudovanje. «Washington Post» oziroma njegov recenzent gospa Porter piše, da je «Mihelić največji ustvarjalec izmed vseh slikarjev na tej razstavi, medtem ko «Evening Stars» pravi o Miheliću, da je esicer najmlajši iz tega kvarteta, a najboljši slikar.

Podobne laskave ocene sta dnevnika zapisala tudi o ostalih jugoslovanskih razstavljalcev. — Svojo recenzijo pa je «Washington Post», eden največjih dnevnikov v Ameriki, zaključil z besedami: «Vitalnost je očitno prava beseda za slikarje Jugoslavije. Kljub njihovu različnemu nacionalnemu poreklu se zdi, da jih ve združujeta skupna moč in sila, kakor tudi velika neodvisnost duha».

Naš tedenski pregled

Ze v zadnjem pregledu smo govorili o možnosti zastoja v razvoju k boljšim odnosom in večjemu razumevanju v svetu. Navedli smo tudi glavne razloge za ta zastoj, ki se zdaj zares začne kazati na obzorju; treba bo pač končati hladno vojno in vsakdo se trudi, da bo v trenutku sklepanja premirja imel v rokah čim več adutov.

Ne le države zahodnega bloka, izraženega bodisi v Zahodnoevropski zvezi, bodisi v atlantskem paktu, tudi one države, ki temu bloku ne pripadajo, pa tudi niso podvržene Moskvi, so odgovorile odklonilno na sovjetsko vabilo, naj se 29. novembra udeležijo v Moskvi splošne konference o evropski varnosti. Švedska, Finska, Jugoslavija, Švica so odgovorile negativno na sam sovjetski poziv, čeprav so sicer v svojih notah pozitivno ocenile samo zamisel razpravljanja o evropski varnosti in ustanovitve regionalnega evropskega sistema kolektivne varnosti.

Razlogov za odklonilno stališče do konference 29. novembra je več. Glavni pa je ta, da sama sovjetska vlada ni mogla resno računati, da bo do tega dne res mogoče pripraviti tako važno in po znani, ki naj jo obravnava, tako obširno konferenco, da je torej sovjetska vlada; ko je predlagala konferenco, sama dobro vedela, da konference v takšni obliki, kot jo predlaga, ne bo.

Da je tako, je potrdil tudi Molotov v zadnjih izjavah. «Pravda», ki je dejal, da se sklicanje konference lahko tudi odloži, če se obenem odloži tudi ratifikacija pariških sporazumov. S tem je Moskva popolnoma nedvoumno postavila zavrnitev pariških sporazumov kot pogoj — ne le za konferenco, temveč tudi za svoj pristonek na večje porirjenje. Z drugimi besedami, Molotov je priznal, da sovjetski vladi v njeni notni od 13. novembra ni šlo za to, da zares da pobudo za splošno evropsko varnostno konferenco, temveč da prepreči ratifikacijo sporazumov, ki med drugim predvidevajo tudi oborožitev Zahodne Nemčije in njeno vključitev v razširjeni briselski pakt in v atlantsko organizacijo. Gre torej predvsem za eno pojav borbe med obema blokami.

Dejstvo, da se bo moskovska konferenca kljub temu sestala, seveda v skrajno skrajni obliki, ob sodelovanju samo ZSSR in z njo povezanih vzhodnoevropskih držav in verjetno v navzočnosti kitajskih opazovalcev, kaže na to, da se ta borba med blokoma nadaljuje. Vskokom je jasno, da na tako ozki konferenci, ki je pravzaprav samo posvetovanje znotraj sovjetskega bloka, ni mogoče obravnavati, še manj reševati vprašanje evropske varnosti. Pomen konference je lahko torej samo v njeni propagandistični plat — ali pa v sklepih drugačne narave, ki jih nemara utesnjeno sprejeti. Mnogo se namreč govori o tem, da bo v Moskvi ustanovljena nekak vzhodnoevropska obrambna

na zveza po vzoru NATO ali morda še bolj po vzoru Zahodnoevropske zveze. O tem je mogoče sklepati tudi po nekaterih namigovanih sovjetskega tiska, ki govori o obrambni zvezi mirolnih držav kot protiteži oborožitvi Nemčije in anapadalnimi zahodnim blokom.

Razumljivo je, da v takšnih okoliščinah — ko se verjetno pripravljajo sklepi, ki bodo vsaj formalno še bolj pogljobili prepad med blokoma, na konferenci v Moskvi niso mogle sodelovati države, ki kažejo ostati izven politike blokov. Zelo jasno je to na primer povedal predsednik Tito v svojem nedeljskem govoru v Kopru, ko je tudi opozoril na možnost, da se v Moskvi pripravljajo sklepi, ki utegnjo zavreči razvoj k mednarodnemu pomirjenju.

Pravi namen verjetnih moskovskih sklepov pa gotovo ne more biti večja obrambna pripravljenost vzhodnega bloka, ki je zdaj skrajno strumno organiziran pod sovjetskim vodstvom. (Se manj lahko postritev te strumne organizacije prispeva k pomirjenju v svetu, kajti za resnično mednarodno sožitje bo potrebno, da se tudi znotraj sovjetskega bloka ustvari enakopravno sožitje, se pravi, da se uklenije vsi sateletski odnosi).

Namene moskovske poteze moramo torej iskati na eni strani v propagandističnem in moralnem učinku, ki naj prispeva k splošni sovjetski strategiji poskusov razbijanja zahodnega sistema, na drugi strani pa verjetno že pripravljeno na čas, ko bodo na Zahodu pariški sklepi ratificirani (ta možnost se more danes tudi Kremlju zdeti zelo velika), ko bo torej minulo razdobje sedanjih manevrov in ko se bo zopet postavilo v ospredje vprašanje pomiritev, ali, če hocete, premirja v hladni vojni.

Mnogi znaki kažejo, da računajo tako na Zahodu kot na Vzhodu z neizbežnostjo neke ureditve svetovnih odnosov, in da si jo predstavljajo, če nam je dovoljeno poenostavljeno izražanje, kot korejsko ali indokitsko ureditev v velikem. Vsaj v prvi stopnji. Ze Adenauer je med svojim obiskom v Washingtonu sprožil zamisel, ki se je zdelala skoraj presenetljiva: sklene naj se nenapadna pogodba, ne med državami posamezno, temveč med vzhodnim in zahodnim blokom, se pravi, med NATO in... — tu pa na vzhodni strani pravzaprav manjka ustrezna formalna organizacija. Se ta teden je isto zamisel v nekoliko drugačni obliki izrazil Menéndez France, ki je še dodal, da ustanovitev vzhodnoevropskega obrambnega sistema ne bo slaba stvar, če bo ta blok vseboval podobna določila o omejitvi oborožitve in javnosti vseh sklepov kot sporazum o Zahodnoevropski zvezi. V Moskvi pa bodo, kot vse kaže, prihodnji teden res ustanovili neko formalno organizacijo vzhodnoevropsko — ali vzhodno, če bi vključili tudi Kitajsko — zavezništvo.

Menéndez France je splošil v New Yorku še en predlog: konferenca štirih se naj sestane maja. Zatrjujejo — čeprav bo to znano šele v ponedeljek — da se je Franciji posrečilo, vrniti ta predlog tudi v besedilo skupnega odgovora treh zahodnih veleposlanikov na obe zadnji sovjetski notici. Sicer pa so v Londonu in Washingtonu reagirali na ta predlog precej hladno; rekli bi, da bolj hladno v Londonu kot v Washingtonu. Londonščanska reakcija bi si najlaže razlagali s težnjo, ki se laže v angleški politiki že ves čas, odkar je postalo vprašanje sestanka velikih na ravni poglavarjev držav svet bolj aktualno, torej vsaj polgrodno leto — da se šteje velik omeji na tri, na Eisenhowerja, Malenkova in Churchillja.

Toda prav glede Churchillja se je nekaj zataknilo: njegove izjave prejšnjih tork v Woodfordu, da je leta 1945 naročil maršalu Montgomeryju, naj shrani nemško orožje, da bi ga lahko izročili nacističnim vojakom, če bi takrat zavezniška Redna armada nadaljevala s svojim protinastopom, so sprošile vihar v Angliji (naj za karakteristiko takratne Churchillove politike opozorimo, da na stvari, ki se tiče naše lastne kude, približno v istem času, nekaj tednov kasneje, je bil Churchill pripravljen prav tako z orožjem nastopiti proti zavezniški jugoslovanski armadi, če se na bi umaknil iz Trsta in Gorice). Laburisti so to priznane takoj izkoristili za trditve, da Churchill gotovo ni pravi človek, ki bi se lahko pogajal z Rusi. Bolj kot pogajanje z Rusi pa je Churchillova izjava verjetno škodovala njemu samemu in njegovi stranki, če pomislimo, da bodo v Angliji prihodnje leto volitve.

ZDA pa bi lahko prej govorili o predvidnih uradnih reakcijah na Menéndez Franceov predlog. Sporočilo državnega tajništva, izdano še isti večer, (Nadaljevanje na 2. strani)

NOVI PREVODI V SLOVENSKIH IZDAJAH

Odkrivanje manj znanih literatur

Naj na prvem mestu našnjega pregleda novih slovenskih knjig, omenimo dvojce prevodov iz ameriške književnosti. Čankarjevi založbi moramo dati priznanja za posebno prizadevanje, da odkriva slovenskemu bralcu neznane literature. Toda dvojce njenih sedanjih izdaj ne predstavlja samo odkritje neznane literature. Dve novi knjigi, ki smo ju dobili pred kratkim, bi lahko nazvali tudi odkritji Amerike. Da, dvojce odkritij neznane literature in dvojce odkritij neznane Amerike, seveda za našega človeka.

ROMULO GALLEGOS DONA BARBARA

Avtor romana «Doña Barbara» je Romulo Gallegos. Za večino nas neznano ime. V španščini govorečem svetu pa si je pridobil velik sloves. In to prav z romanom, ki smo ga nedavno dobili tudi v slovenščini. Po poklicu je profesor, doma iz Caracasa, glavnega mesta Venezuele v Srednji Ameriki. Ukvarja pa se tudi s

politiko in je bil pred leti celo predsednik republike. Toda pomembnejše je predvsem kot pisatelj. In roman «Doña Barbara» je gotovo tak roman, da gre njegovemu avtorju vse priznanje in je zato prav, da smo ga dobili tudi v slovenščini. Vsebinska romana je za naše ljudi, vajene drugačnega načina življenja, svojevrstno. Zgodba se dogaja na obsežni travnatni planoti, kjer se pod vročim soncem pasejo črede goved in kjer še vedno vlada nepisani zakon vlade močnejšega. V tem svetu živi Doña Barbara, bogata lastnica posestva, ki si ga je pridobila deloma s prevaro, deloma pa s tem, da je močnim mešala glave. Zato velja za nekronanega kralja planote. Toda v ta njen svet se vrne domočin, ki je študiral v mestu. Med njima pride do konflikta, zlasti potem, ko si ga je Doña Barbara hotela podrediti kot vse druge prej. Toda to se ji ne posreči. V konfliktu pride do zmage poštenosti in pravičnosti; Doña Barbara se sama prostovoljno umakne. V okviru te svojevrstne zgodbe, zaživi pred bralcem posebno, neznano življenje Srednje Amerike, življenje priselencev Spancev, mešanecv, domačih Indijancev in črncev, in to življenje v vsej primitivnosti, strasti in ubijanju za kosček kruha.

JUGOSLOVANSKI KNJIZEVNI VEČER V INDIJI so nedavno priredili v osrednjem gledališču mesta Madras. Uvodno predavanje «Pot jugoslovanske poezije» je imel znani književnik Cedomir Minderović, nato pa so v angleških prevodih čitali pesmi jugoslovanskih pesnikov.

nadaljevali tudi njihovi nasledniki, španski kolonialni uradniki, ki so pripomogli, da je stara kultura Aztekov začela propadati in da je tankajšnje ljudstvo prav do današnjih dni ostalo v globoki zanoslatosti.

Ameriška literarna kritika Prescottta ni zaman uvrstila med klasične ameriške proze. Njegovo delo o osvajanju Mehike predstavlja napeto, zanimivo in poučno branje, po katerem bodo radi segali vsi, ki jim je pri srcu spoznanje preteklosti ali življenja daljnih, neznanih dežel.

Ob2. številki «Borov» primorskega zbornika za književnost in kulturo

Precej dolgo smo morali čakati, preden je izšla v Kopru druga številka «Borov». Toda dejstvo, da ni ostalo le pri prvi številki tega zbornika, ki je prvič izšlo letošnjega pomladi, je brez dvoma razveseljevalo. S tem so namreč postavili prvi temelji za plodnejše in vsebinsko poglobljeno delovanje na tem področju.

Ze ob bežni primerjavi druge številke «Borov» s prvo opazimo takoj razveselje napredek. Povečal se je obseg zbornika in tudi število sodelavcev je nemerno večje. Se vedno pa med sodelavci pogrešamo imena Franceta Bevka, Bogomira Magajne, Jožeta Bohorja in drugih starejših primorskih književnikov.

V prozom delu se nam je v drugi številki predstavilo pet avtorjev. Vsekar je med njimi najboljše Dane Lokar s svojim «Mornikom nad vasjo», v katerem je lepo podana slika iz predvojne življenja na vasi. Tudi novejša Rade Jelinčičeva je dobra in zanimiva ter predstavlja velik napredek od «Ures», ki jo je objavila v prvi številki. Nadalje sodeluje še Mara Sama s «Do brim vetrov», Irma Kacin z «Nedeljskim popoldnevom» in Stanislav Vilhar s «Quintanarom». Na splošno lahko trdimo, da je vsa proza zanimiva in na dostojni umetniški višini.

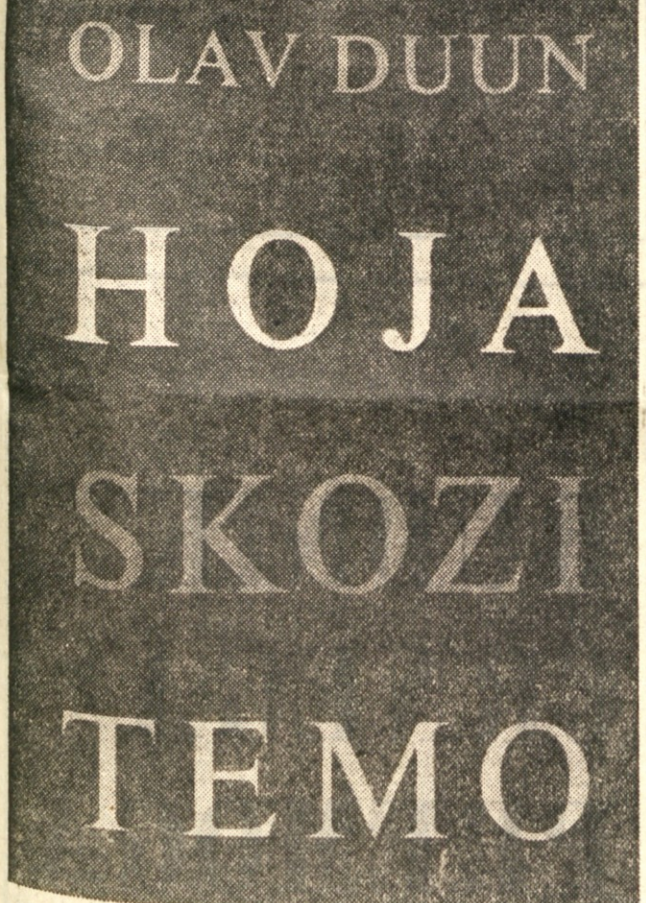
Zal pa ne moremo tega

reči o pesniškem delu, čeprav tudi tu opazimo precejšen napredek. Upoštevati moramo, da sodelujejo po večini le mladi pesniki, ki se le polagoma oblikujejo. Vsekar so najboljši Menartovi prevodi Byrona, obe pesmi Cirila Zlobca in pa oblikovno ter vsebinsko dovršeni pesmi Lojzeta Kaneta. Zanimiva sta tudi soneta Rije Pregelj in oba lirčna utrinka avtorice, ki se nam zakriva z imenom «Snežinka». Prisrčno so tudi pesmi Maričke Znidarske. Druge pesmi so povprečne, deloma tudi oblikovno nedovršene in vsebinsko motne.

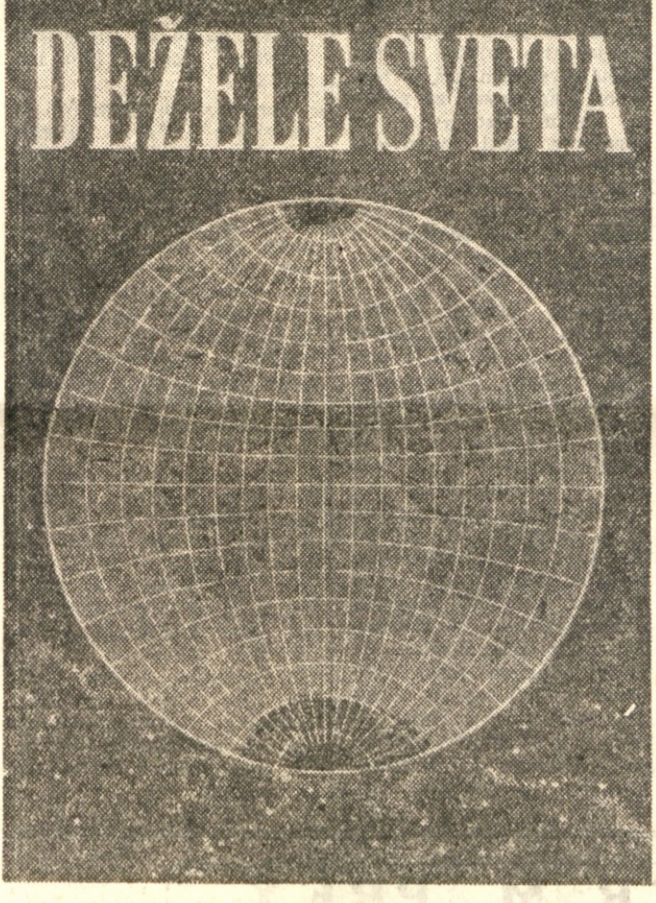
Zadnji del zbornika zavzema kritično-esajistična dela, ki pa ne prinaša kdovekaj pomembnega. Po svoji tematici je zanimiv esajstik Giovannija Ruggerija: «Zrskul se je mit konformistične literature v Italiji», nadalje članek Srečka Vilharja o nekaterih vprašanjih naše politične in kulturne zgodovine na Primorskem ter Brede Pogorelecve «Ob robu». Roman Savnik pa je prispeval razpravo o Franju Ravniku. Poleg teh člankov je še nekaj manjših književnih poročil in zapisov.

Zbornik prinaša tudi nekaj umetniških reprodukcij primorskih slikarjev Rudolfa Saksida, Viktorja Birsa, Jožeta Pohlena in Oresta Dequela.

BORIS KOVSKA

Olav Duun je najboljši norveški ljudski pisatelj, ki je znan širom sveta. Roman «Holja s kozji temo» prikazuje življenje Torberga Bjørnholta in njegove žene Arne. Roman se začne z vprašanjem: Kdo je umoril Arno? Osmi tjo moča. Sin hče za vsako ceno spoznati resnico. Polagoma razspelijuje pisatelj življenje obeh zakoncev, dokler ne spoznamo njuni zbiljenjski usodi. — Obseg: 160 strani.

Knjiga obsega okoli 20 dvobarvnih zemljevidov dežel vsega sveta z osnovnimi zemljepisnimi, gospodarskimi, političnimi in zgodovinskimi podatki, ki so podani na priročen način, brez nepotrebnih števil in statističnih podatkov. Knjiga je tudi bogato ilustrirana in ima več kot 100 slik in skic. Imela bo trajno vrednost in jo bodo kot pomembno učno knjigo lahko s pridom uporabljali tudi v šolah. — Obseg: več kot 80 strani velikega formata.

Otvoritev operne sezone v «Verdiju»

G. Verdi: AROLD

Kot prvo predstavo letošnje operne sezone smo v četrti zvečer poslušali Verdijevo opero «Arold», ki jo je pripravil dirigent Franco Capuana.

Verdijev «Arold» ima posebno zgodovinsko ozadje. Opera s prvotnim naslovom «Stiffelio» je skladatelj napisal za neapeljsko cenzuro ni mogla biti uprjeta. Ker so ravno te gledališče novo operno delo, se je Verdi dogovoril s tečajem tržaških impresarijev, da bo opera, ki jo je imel tedaj šele zasnovano, dokončal zamj. A tudi v Trstu, kjer je bila operna hiša, je bil poslednje strani partituro in obenem vodil priprave za premiero, so v tečajev — tudi zaradi cenovne, ki je dala svoj pristadek, ko so libreto deloma vepoparavili. Opera ni doživel uspeha (tudi zaradi okor al ga je obetal skladatelj bil tudi ne kasneje, ko glietno Wellingtona uprimestih. Sele temeljito prevela «Arold» l. 1857 doživel večji uspeh v Riminiju, prav tako tudi v Tr-

stu l. 1860. Vse odtlej je delo ostalo v arhivu in po našem mnenju bi bilo bolje, da bi tam tudi nadalje ostalo.

«Arold» označuje vse tiste pomankljivosti, ki jih očitujejo vsa prva Verdijeva dela. Kljub osebni notici, ki se javlja v skladateljevih delih vse od «Nabukodonozarja» dalje in ki dosegajo vrh v trilogiji «Rigoletto», «Trubadur» in «Traviata», so Verdijevi pravnici zanimivi le kot razvojnja stopnja njegovega ustvarjanja. Ta dela kažejo, da se vplive Verdijevih prednikov ter so še polna navlake, ki se je v italijanski operi nakopičila v prejšnjih dobah. Izrazno ta dela se niso izčistila in kompozicijsko ne pomenijo dosti ter učinkujejo mestoma s svojo suhotno in revno instrumentacijo skoraj banalno. «Arold» je morda pomembnejši zato, ker je Verdi z njim opustil fantastične in legendarne libretne, ki so se jih italijanski avtorji običajno posluževali vse od nastanka opere v Italiji dalje, ter ustvaril z «Aroldom» in «Luio Miller» smešansko opero.

Predvsem po zaslugi dirigenta in režiserja Carla Piccinata je četrtkova premira doživela topel sprejem

po občinstvu. Oba sta vložila v pripravo dosti truda, da sta iz te earhivske opere ustvarila dostojno predstavljeno delo. Posebno režiser se je tokrat izkazal s povsem izvirnimi domisli, ki so se že skoraj utrjeno stereotipnost na tem področju vnesli svežega duha.

Izmed pevcev sta se najmočnejše uveljavila baritonist Ugo Savarese in sopranistka Anna Maria Rovere. Posebno Savarese je podal pevsko in igralno izvrstno lik Egberta. S svojim sornornim, lepo barvanim glasom je odlično podal zlasti arto v prvi sliki III. dejanja in obenem tako doživelo, kakor more le močna umetniška osebnost. Prodoren glas sopranistke, lepo zvečen zlasti v visokih legah, se je uveljavil predvsem v II. dejanju, ki sicer predstavlja muzikalno najmočnejši del opere. V osebni protagonist se je do tojno predstavil tenorist Roberto Turriani, v o ostalih vlogah so nastopili še Liliana Hussu, Ugo Novelli, Raimondo Boteghelli in Franco Taino.

Poleg baleta v zadnji sliki, ki ni bil posebno izvirni, se je lepo izkazal zborovodja Adolfo Fanfani, ki je številne zborovske vlo-

ke temeljito naštudiral. Orkester je bil izvrstno intoniran ter je s svojim bravuroznim podajanjem nekoliko zakril pomankljivosti skromne partiture.

Nagrade
Zveze jugoslovanskih skladateljev

Zveza skladateljev Jugoslavije je kakor lani tudi letos ob prazniku 29. nov. podelila nagrade za dela iz raznih panog glasbenega ustvarjanja in muzikologije. Za nagrado so prihajala v poštev dela, ki so bila prvič izvajana od 1. septembra 1953 do 31. avgusta 1954.

Za simfonično glasbo je Zveza skladateljev Jugoslavije na predlog žirije (Milenko Zivkovic, I. Brkanović, Matija Bravničar) nagradila kantato «Svetli grobovi» za bariton solo, mešani zbor in orkester avtorja Milana Vukobratovića s 100.000 din; ciklus pesmi «Listje rumena» za bas in orkester Stanjoja Rajčevića s 100.000.

Na predlog žirije za komorno glasbo (Predrag Milošević, Branimir Sakač, Marjan Lipovšek in Mirko Spiler) je prejel Bruno Bjelinski za ciklus

pesmi za glas in komorni orkester «Brez povratka» 75.000 din, Dušan Radić za ciklus pesmi za glas in klavir «Spiseka» 50.000 din, Janez Matičič za «Tri skladbe za klavir» 50.000.

Za muzikologijo pa sta na predlog žirije (Branko Dragutinović, Milo Cipra in dr. Dragotin Cvetko) prejela Petar Konjović za delo «Miloje Milojević» 100.000 din in Josip Andreis za «Istorijo muzike» tudi 100 tisoč din.

MIROSLAV CANGALOVIC, jugoslovanski basist, je imel v dvorani pariške Glasbene akademije zelo uspešen koncert. Na klavirju ga je spremljal Andrija Preger. Pel je dela Musorgskega, Schuberta, Schumanna in Faura kakor tudi jugoslovanskih skladateljev Kunca, Baranovića, Gotovca, Tajčevića in Gostuškega.

ZIVKOJIN ZDRAVKOVIC, dirigent beogradske Opere, bo odšel sredi decembra gostovat na Švedsko. Dirigiral bo koncert komornega orkestra stockholmskega rada, dva koncerta pa bodo posneli na plošče za to radijsko postajo. Verjetno bo Zdravković gostoval še na Danskem, v Franciji in Nemčiji.

Iz malega raste veliko — Tudi stari ljudje v Ameriki najdejo koristno: slika nam jih kaže pri zbiranju peres, ki jih potem delijo med občinstvo, ki prispeva za javni podporni sklad

HITLER IMA ŠE VEDNO MNOGO ZAGRIZENIH PRISTAŠEV

Primer majorja Kaesa

SS-ovsko poveljstvo na Dunaju je hotelo spremeniti mesto v »zadnjo trdnjavo Reicha«; tedanji koplar Kaes pa je skupno z drugimi to preprečil s tem, da je izročil sovjetskemu poveljstvu obrambni načrt mesta in ga tako rešil uničenja - Nacisti bi ga radi proglasili za izdajalca in ga pognali iz službe

Ferdinand Kaes, komandant žandarmerijske šole na Dunaju, je postal pred kratkim osrednja osebnost v nekem političnem obračunavanju, krog katerega se je dvignilo precej prahu. Sam primer je izzval tako žolčne diskusije in razgibal toliko čistih in nečistih vesti, da so ob njem zavzeli svoje stališče ne samo časopisi najrazličnejših smeri, ampak je bilo o njem govora celo v parlamentu.

«Primer majorja Kaesa» je postel aktualen šele pred kratkim, ko je neki ilustrirani časopis, opozarjajoč javnost o načrtih za izdelavo filma »Hitlerjevi poslednji dnevi«, imenoval člane neke odporne skupine izdajalce, ker da so v zadnjih dneh vojne, malo pred začetkom borbe za osvoboditev Dunaja, izročili sovjetskemu poveljstvu načrt obrambe mesta. Ti »izdajalci« so bili vojaki in oficirji, ki so v zadnjem

trenutku preprečili SS-ovskim generalom, da bi spremenili mesto v »zadnjo trdnjavo Reicha«. Leta je SS-ovsko poveljstvo obtožilo in obsodilo na smrt. Njihov voditelj major Biedermann je bil obesen. Med njima sta bila samo dva, ki sta utekla smrti. Eden je bil takratni kaplar in današnji major avstrijske žandarmerije Ferdinand Kaes.

Toda vse to ni bilo dovolj, da bi se bil mogel izviti politični skandal. Saj je končno dovolj očitno vsakomur, da je akcija omenjene odporne skupine pravzaprav rešila Dunaj pred uničenjem, in je kot takšna vsekakor naletela na vsesplošno odobravanje dunajskega prebivalstva. Morda je bil prav to razlog, ki je navedel redakcijo nekega dunajskega časopisa (Der Bild Telegram), da je poslala k današnjemu komandantu žandarmerijske šole svoje reporterje, zatem pa objavila njihov razgovor z njim ki je izzvala vihar.

Kakšne so bile izjave majorja Kaesa? On je v prvi vrsti poudaril, da je ponosen na dejanje, ki ga je bil opravil s svojimi tovariši. K temu je pristavil še nekaj stavkov, za katere ni mogel vse do danes nihče ugotoviti če ustrezajo resnici. Po nekaterih trditvah je aktivni major in vzgojitelj avstrijskih orožnikov Kaes imenoval bivše Wehrmacht razbojniške tolpe, hkrati pa da se je z veliko naklonjenostjo izražal o nastopu sovjetskih čet. S tem je bil dan povod za splošni napad. Načelo se je vprašanje časti avstrijskega vojaka, ki je bil prisiljen nositi nemško uniformo, in postavila se je zahteva, da se odstrani s položaja komandanta žandarmerijske šole.

Državni sekretar v ministrstvu notranjih zadev, Graf, je izjavil, da je stališče vsakega posameznika do nemške okupacije stvar njegove vesti, da pa se ne strinja z izjavami, ki bi ugnile kvari dobre odnose z drugimi deželami. Čul so se tudi glasovi, ki so zahtevali, naj se major Kaes se korobačem izžene iz dežele, neki znan novinar, verjetno zelo čustveno povezan z vojaškimi tradicijami nasplo, pa je v odprtem pismu napadel ministrstvo za notranje zadeve, pri čemer je nastopil v obrambo avstrijskih vojakov v nemških uniformah, zagotavljajoč, da

je res videl številne zločine, ki so jih izvršile SS-ovske enote, da pa ne pozna primera, ko bi pri teh sodelovale tudi enote Wehrmachta.

Tako je bil ves primer postavljen na glavo. Človek, ki je rešil celo mesto pred uničenjem, ki je načel zavaznikov, da treba Avstrijo smatrati za okupirano deželo, potrdil z dejanjem, je naenkrat zapleten v sumljivo diskusijo o vojaški časti ter izpostavljen raznim sumničenjem.

Pretila je nevarnost, da se vsa stvar spremeni v pravcati politični skandal največjega obsega. Moral je intervenirati sam socialistični minister za notranje zadeve, sicer do vzhodnih okupacijskih sil izrazi nerazpoložen, Helmer. Leta se je zavzel za svojega majorja, ki da je v zadnjih dneh vojne storil svoj domovini veliko uslugo.

Nastopilo je tudi socialistično časopisje. Glavni organ stranke je obsodil enostrano manjšino, ki s pomočjo tujega denarja skuša falsificirati zgodovino.

Končno je spregovoril tudi vplivni katoliški časopis »Die Furche«, ki je obsodil blatenje ljudi, ki so nudili odpor hitlerjevskemu okupatorju, hkrati pa se ni mogel ogniti neprijetni dolžnosti, da obsodi državnega sekretarja v ministrstvu za notranje zadeve, ki je, mimogrede povedano, predstavnik ljudske stranke, ker je pustil svojemu socialističnemu ministru, da je ob tej priliki epovedal, kar je bilo potrebno.

Zaradi teh posegov je vsa stvar zašla na drugo pot, kakor se je prvotno mislilo in tudi želelo; kar pa je pri tem najvažnejše je to, da so socialistični in katoliški organi nastopili proti temu, da bi se nerazpoložen množico do sovjetskih okupacijskih oblasti izkoristilo za opravičevanje dogodkov, ki so avstrijsko ljudstvo pripeljali v današnji položaj. »Arbeiter Zeitung« se je o tem izrazil tako-le:

«Če nasprotniki Avstrije in demokracije — v deželi zelo neznatni po številu, vendar nevarni zaradi tištih, ki stoje za njimi, kakor tudi zaradi sredstev, ki z njimi razpolagajo — že danes načenjajo proces revizije zgodovine in izpodkopujejo temelje, ki na njih počiva republika, potem je potrebna enotnost in nedvoumna obramba vseh, ki se smatrajo za Avstrijce».

TRAGIČNI POJAV MLADINSKE KRIMINALITETE V ZDA

MILIJON MLADINCEV PRED AMERIŠKIMI SODIŠČI

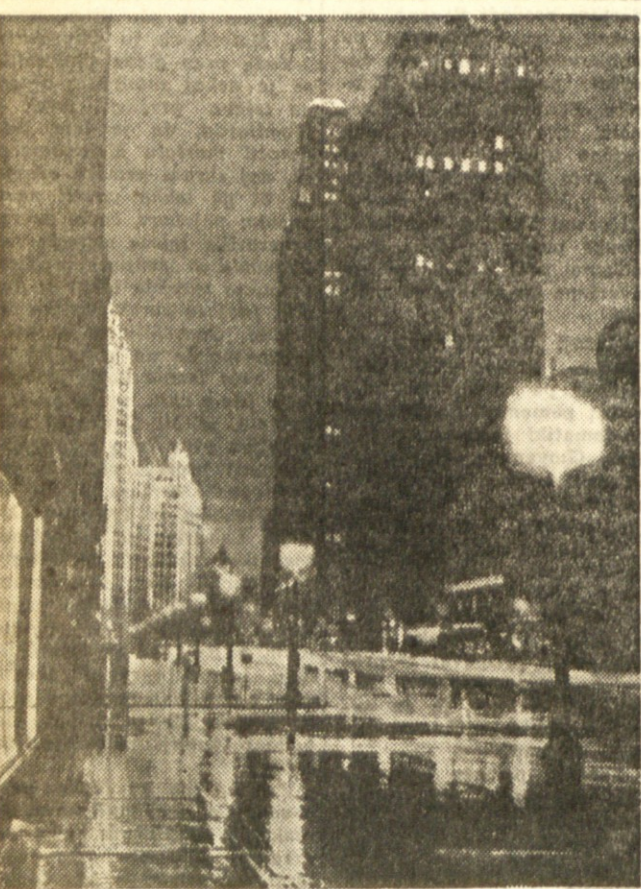
V ZDA je okoli trideset tisoč razbojniških tolpe, imenovanih »gang«, ki vključujejo mladoletnike od desetega do sedemnajstega leta - Organizacija in podvigi

Pred dnevi smo v ameriškem tisku zasledili razmeroma kratko vest, da so v ZDA uvedli nekakšno cenzuro nad tako imenovanimi stripi. Ta ukrep naj bi imel za posledico, da bi se zmanjšala mladinska kriminaliteta v ZDA. O tem ukrepu imamo svoje mnenje in ga bomo obrazložili na koncu, vsekakor pa je vredno, da z nekoliko primeri in podatki orisemo porazno stanje »družbeno moralne« ravni ameriške mladine.

V ZDA je danes okoli 18 milijonov mladine od 10 do 17 let starosti. Od teh 18 milijonov pride vsako leto v spor s policijo oziroma sodiščem okoli milijon mladine teh let. V zadnjih 13 letih se je število mladine, ki je zaradi tega ali onega prestopa prišla pred sodišče podvojilo. V zadnjem času pa se mora edlevalje več ameriških mladincev zagovarjati pred sodiščem zaradi umorov, vlomov, kraje avtomobilov, posilstev, razbojniških napadov in podobnega.

V potrditev tega bi lahko navedli vrsto primerov, saj je dovolj, da vzamemo v roke kateri koli ameriški dnevnik, pa da čitamo o teh zločinih. Znan ameriški novinar John Gunther, ki je napisal vrsto reportaž in sicer »Inside Europe«, »Inside Asia«, »Inside South America« in »Inside USA« píše o tem takole: »Četudi sem prepoznal ves svet in prišel tudi v najzakotnejši kraj zemeljske oble, nisem nikjer opazil kaj takega, kar bi bilo vsaj od daleč očillo na »egange ameriških mladincev«. Beseda »eganga« pomeni v svojem prvotnem smislu »družino«, v ameriškem sedanjem žargonu pa pomeni »razbojniško družino«. In takih mladinskih »gangov« je danes v Ameriki, po podatkih Zveznega preiskovalnega urada, kar 30 tisoč.

V teh »gangih« je po navadi večje ali manjše število mladincev (in zelo pogosto tudi deklet), ki se iz tega ali onega razloga smatrajo za sovražnike družbe. Značilen član take tolpe je deček, ki nima družine, oziroma ki nima pravega doma in družinskega življenja. To so po navadi otroci ločenih staršev, ali pa otroci staršev, ki morata oba delati.

Chicago ponoči

Kot bomo videli pozneje iz podatkov, pa to ni pravilo. Po vsej Ameriki in predvsem v velikih mestih deluje danes, kot smo že rekli, kakih 30 tisoč takih tolpe mladine. Toda največje nevarnosti in najbolj organizirane take tolpe so v New-Yorku, kjer jih je po menju strokovnjakov, okoli 500. Teh 500 tolpe »operirajo« po vsem New-Yorku. Največ jih je v siromašnih predmestjih, toda tudi otroci bogatih in celo zelo bogatih staršev imajo svoje tovrstne organizacije. Pred kratkim je newyorška policija polovila člane neke take tolpe, ki si je nadela naslov »The Machine« (Stroj). Člani te družine so bili izključno otroci bogatašev iz zelo bogataške ulice Pete Avenue. Vodja te družine je bil 15-leten fant, kateremu je oče dajal nič manj kot 300 dolarjev na mesec za njegove osebnostne potrebe, kar bi bilo v naši valuti 186 tisoč lir. Ta družina se je specializirala v tem, da je pretepla otroke siromašnih družin, razbijala in ropala izložena okna, nekajkrat pa celo vdrla v stanovanje bogatih družin, porazbila pohištvo in se nato zmagovalno umaknila.

«KANCLERJI»

Povprečna starost pripadnikov teh tolpe ali »gangov« znaša od 10 do 17 let. Vendar pa obstajajo tudi »gangi« mlajših še pravih otrok. Tako operira v črnskem predmestju New-Yorka, Harlemu, zelo velik »ganga«, ki je razdeljen v več skupin. V prvi skupini so otroci od 7 do 9 let starosti in skupina se kliče »Thinny Teps« (drobna moštva). Drugo skupino sestavljajo otroci od 9 do 11. leta starosti. Ta skupina nosi naziv »spakiki«. V tretji skupini so otroci od 11 do 13. leta in se nazivajo »že mladenci«. V četrto skupino pa spadajo najstarejši »mładenci« in sicer od 13 do 17. leta starosti. Vsa ta dobro organizirana tolpa pa nosi skupno ime »kanclerji«. Mladenci, ki so že prekorčili 17. leto, morajo »eganga« zapustiti, vendar od časa do časa sodelujejo pri njegovih podvigih.

Poedini ameriški mladinski »gangi« štejejo komaj 20 do 25 članov, so pa tudi »gangi«, kot na primer harlemski

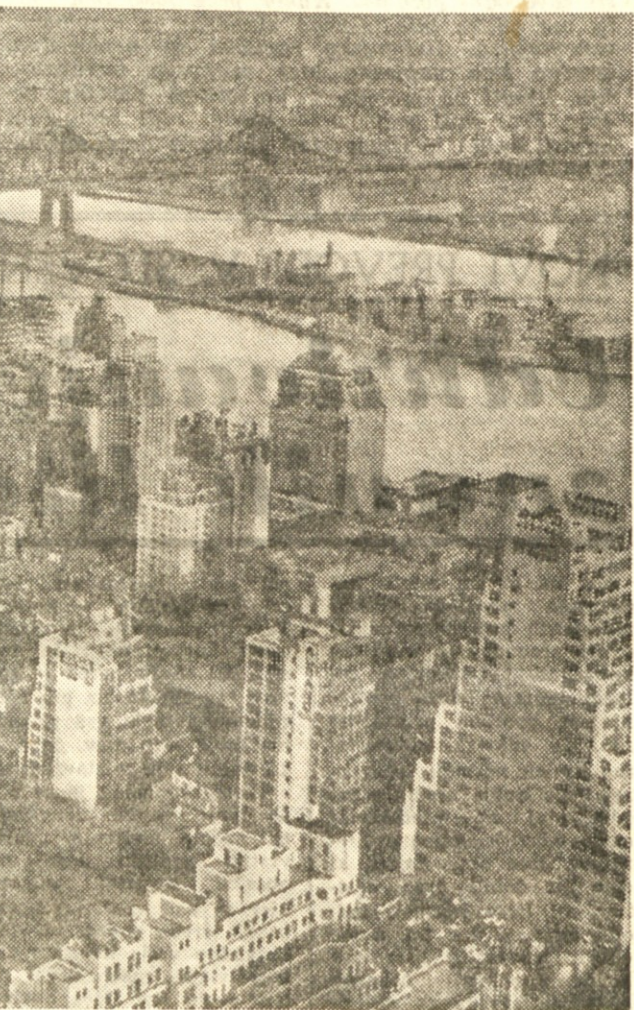
»Slicksters«, ki šteje, po newyorških policijskih podatkih, nad 500 organiziranih članov. V vsaki taki družini pa je tudi nekaj mladoletnih deklet in to zaradi tega, ker imajo tudi one svojo nalogo in sicer — orgije.

Nekatere take tolpe imajo tudi svoj sedež kjer se stalno sestajajo. Vsak član »gangov« mora plačevati določeno tedensko ali mesečno »članarino«, ki jo uporablja za nakup močnih pijač, gramofonskih plošč, pogosto pa celo raznih mamil. V teh »družinskih« prostorih imajo po navadi zabave in ples, ki pa niso v ničemer podobni zabavam v naši »starokopitni« Evropi, kajti na teh plesih je splošna praksa medsebojno spolno izživiljanje, pijančevanje in celo uživanje najrazličnejših mamil, opija, kokaina in sličnega. Posebne sekcije je teh »gangov« imajo določeno nalogo, in sicer »organiziranje« vozil. To pomeni, da morajo ti člani sekcije ukrasti avtomobile, v katerih se nato na pol pijani mladci in dekletca vozijo okrog z velikansko brzino, med seboj tekmujejo in zelo pogosto povzročajo velike prometne nesreče. Vsak »ganga« ima svoje točno določeno ozemlje, nad katerim ima popolno in izključno oblast. Med posameznimi »gangi« pride pogosto tudi do večjih borb, pravih bitk, ki se pogosto končajo tudi s smrtnimi primeri. Naj navedemo samo nekaj podatkov; samo v eni bitki v letu 1949 je na ozemlju New Yorka obležalo mrtvih 25 mladincev, nad 100 takih mladincev pa je bilo resno ranjenih.

Ce bi hoteli nadaljevati s podatki, bi morali tu našteti še celo vrsto »krvnih mlačevanj«, kjer gre za prave umore iz zasede med posameznimi tolpmi.

Ze prej smo rekli, da so v New Yorku začeli s cenzuro stripov in podobnega čtiva. Toda to ni dovolj. O tem resnem vprašanju se danes v ZDA zelo mnogo govori. Z njim se ukvarjajo ameriški psihologi, psihiatri in pedagogi. Nekateri zatrjujejo, da je temu vzrok pomanjkanje »ljubezni«, kajti premnogo ameriških zakonov gre po zlu. Kaj naj bi torej pričakovali od otrok, ki nimajo staršev?

Res je, tudi v tem je nekaj resnice, vendar je to stališče le enostransko, saj ne pojasnjuje vsega zapletenega problema, ki ga predstavlja opis. Stvar je namreč v tem, da imajo ameriški mladinci danes mnogo preveč primerov in zgledov za te svoje žalostne akcije. Stripi, televizijski programi, filmi, vse pre-pogosto popularizirajo nasilje, da ni nič čudnega, če se mladinci v se nerazviti dobi navdušili nad njim. Poleg tega ima svoj vpliv tudi neugovornečeno duševno razpoloženje, ki je postalo že prava norma vsega ameriškega ljudstva. Nadalje ne gre pozabljati družbene ureditve, korumpiranosti policije, njene zveze z »gangi« in zveze »gangov« s samimi političnimi voditelji, primera bivšega župana New Yorka O'Dwya, gangsterskega voditelja Co-stella, blage obsodbe milijonarjevega sina Mikeya Jelkeja, ki je v New Yorku organiziral prostitucijo in podobno. Če ima mladoletna mladina take zgled, kaj moremo od nje pričakovati?

Pogled na del Manhattama (New York).

ALEKSANDER M. PREY

Jedača in pijača

(Nadaljevanje in konec)
Njeni objemi so bili zaupljivi in zanesljivi; ta otrapljivost ni bila do mene, pač pa do življenja, ki ga bo že kako preživela, do boga in Jezusa Kristusa, ki sta bila seveda tudi tukaj.

Kljub zunanjsčini, ki je predstavljala gospoda, je kmalu odkrila, da ta gospod ni bil kaj fisti — razen kruha, malokaj postnega.

Ni ga pomilovala — temveč se je lotila dela. Reče: ne poznamo besed pomilovanja, ali molče in ne store ničesar — ali pa molče in storijo kaj.

Ljubezen mi je izkazala s tem, da mi je prinela iz hotelske kuhinje v časopisnem papirju — mi, da bi bil človek preveč občutljiv in z belim papirjem je treba varčevati — nekaj jedače; nekaj kosov jabolčnega zavitka, nekaj mareličnih cmokov, polovico zrezka s krompirjevo solato. Če sem bil zelo lačen, sem vse na mah popravil, toda včasih me je v tem motila misel, da so te jedi bile že na krožniku kakšnega gosta, ki jih je pustil. Tedaj sem jih odklonil na molče jih je pojedla ona.

Tako je prišel dan slovesa; strahopetno in ves v zadreg sem se mučil, da bi ji to povedal. Nepotrebno vnetimre-nje, zakaj ona se je z lepim nasmeškom vmešala med me je fecljanje in rekla, da se misli kmalu poročiti. Za trenutke sem se grozovito prestrašil, toda takoj je pristavila, da misli s tem tistega kuharja. On da zelo dolgo lazi za njo, in tisto z dežnikom in polovici njeni zrezki je bilo vse samo zato, da bi si jo pridobil, Nikolai da ni verjela, da

ali tako venomer v zaprtem prostoru. — Na njenem sicer gladkem, otroškem obrazku sta se pokazali dve popolnoma nesmiselni gubi in skoraj sovražno me je pogledala.

Ni ga pomilovala — temveč se je lotila dela. Reče: ne poznamo besed pomilovanja, ali molče in ne store ničesar — ali pa molče in storijo kaj.

Ljubezen mi je izkazala s tem, da mi je prinela iz hotelske kuhinje v časopisnem papirju — mi, da bi bil človek preveč občutljiv in z belim papirjem je treba varčevati — nekaj jedače; nekaj kosov jabolčnega zavitka, nekaj mareličnih cmokov, polovico zrezka s krompirjevo solato. Če sem bil zelo lačen, sem vse na mah popravil, toda včasih me je v tem motila misel, da so te jedi bile že na krožniku kakšnega gosta, ki jih je pustil. Tedaj sem jih odklonil na molče jih je pojedla ona.

misli, resno, ampak zdaj misli resno, in poročila se bosta. Bilo mi je tako težko zaradi njene nežnosti in skromnosti, zaradi njene velike do-brote, o kateri sama ni nič vedela, da sem čutil potrebo po ponižanju samega sebe: Potem bi pa tudi o meni lahko trdila, da sem ji hudo storil in da sem za njo lažil — pa še z uspehom.

Nakar je izpregovorila tiste nemisljive besede: »Ah, ti nisi lažil za mano, saj tebe sem tako ali tako že imela.«

Na to nisem imel nič pripomniti, niti z besedami čustva, pameti pa še manj. Stisnil sem jo k sebi in jo poljubljal na lase, ki so dišali po dobri kuhinji.

»Drugo leto se vidiva,« je rekla. Zdaj je govorila samo še ona, ki je sicer molčala. Nič nisem bil namignil, da se mislim vrniti, toda optimizem je bil za njo isto kakor zrak za pljuča.

Med nama je bil že doberšen kos ceste, ko je zaklicala: »En razen tega si bil taklačen! Ljudje, ki so to škodo, so se posmehili; toda kdor bil imenovan Marjanino vede-nje nevljudno, se moti; zakaj bilo je najbolj tenkočutno, kar si je moglo misliti. Ona, ki je poznala moje suhe salburške tečaje, ni hotela s tem poslovnim klicem zvišati svoje veljave, temveč samo opravičiti moj domisljiv obstop.

Med nama je bil že doberšen kos ceste, ko je zaklicala: »En razen tega si bil taklačen! Ljudje, ki so to škodo, so se posmehili; toda kdor bil imenovan Marjanino vede-nje nevljudno, se moti; zakaj bilo je najbolj tenkočutno, kar si je moglo misliti. Ona, ki je poznala moje suhe salburške tečaje, ni hotela s tem poslovnim klicem zvišati svoje veljave, temveč samo opravičiti moj domisljiv obstop.

Med nama je bil že doberšen kos ceste, ko je zaklicala: »En razen tega si bil taklačen! Ljudje, ki so to škodo, so se posmehili; toda kdor bil imenovan Marjanino vede-nje nevljudno, se moti; zakaj bilo je najbolj tenkočutno, kar si je moglo misliti. Ona, ki je poznala moje suhe salburške tečaje, ni hotela s tem poslovnim klicem zvišati svoje veljave, temveč samo opravičiti moj domisljiv obstop.

Med nama je bil že doberšen kos ceste, ko je zaklicala: »En razen tega si bil taklačen! Ljudje, ki so to škodo, so se posmehili; toda kdor bil imenovan Marjanino vede-nje nevljudno, se moti; zakaj bilo je najbolj tenkočutno, kar si je moglo misliti. Ona, ki je poznala moje suhe salburške tečaje, ni hotela s tem poslovnim klicem zvišati svoje veljave, temveč samo opravičiti moj domisljiv obstop.

AVTOPREVOZNO PODJETJE
FRANC LIPOVEC
**PREVOZ
POTNIKOV**

na Tržaškem, v Jugoslaviji, Avstriji in druge države

GARAŽA:
UL Timeus 4, tel. 90-296
SIANOVANJE:
UL F. Severo 6, tel. 33-113

Mizarji
podjetniki
kmetovalci
Deske smrekove, macesnove in trdi lesovi in trame, nudi najugodnejše

CALEA TRST
viale Sannino 24
Tel. 90441

C. G. R.
**COMMERCIO GENERALE
E RAPPRESENTANZE**
SOC. A R. L.
Ul. della Geppa, 9 - TRST - Tel. 37-940, 28-352
UVOZ IZVOZ

BELTRAM
UVOZ UL. VALDIRIVO št. 3 **IZVOZ**
TELEFON 36-991
Odpremija hitro po najnižjih cenah darilne pakete v Jugoslavijo in druge države. Posiljajo se zdravila, tekstilno blago, šivalni stroji, radijski aparati, harmonike, kolese, vespe in sploh vse, kar je potrebno. Tvrška ima lastno skladišče v prosti luki (Punto franco) 2-a-21. — Obrnite se osebno ali pismeno na naš naslov.

KNJIGARNA IN PAPIRNICARNA
«LIPA»
V KOPRU
s svojimi poslovalnicami v KOPRU, IZOLI, PIRANU in PORTOROŽU vam strokovno postreže s knjigami vseh vrst, pisarniškim in šolskim materialom. Obenem priporoča cenjenim odjemalcem knjižne izdaje »Primorske založbe«

**RUDNIK
ČRNEGA
PREMOGA**
SEČOVLJE

čestita vsemu delovnemu
ljudstvu ob priliki dneva republike

ISTRSKA BANKA
D. D.
KOPER

čestita vsem svojim komitejem ob priliki 29. novembra, dneva republike

Abdel Latif, ki je streljal na egipčanskega predsednika vlade Nasserja, na zatozni klopi. — Državni tožilec je zanj zahteval smrtno kazen, a sodišče se še ni izreklo, ker čaka na zaključek o celotni zari

NAŠI KRAJI IN LJUDJE

Nekaj misli o roditeljskih svetih

Rad bi k članku »Staršem predsem materam« priobtel v »Primorskem dnevniku« 13. m. m. izrazil te misli:

Članek smo vsi: starši, ki se zanimajo za usodo svojih otrok, kot tudi prijatelji naše mladine obravnavali, ker se zavedamo, da v vsaki otrok v marsičem in marsikaj grešimo. Zaradi tega se tudi vsi strinjamo s predlogom o čim tesnejši povezavi med domačo in šolsko vzgojo.

Pouk je se v teku in bi bilo odpuščanje takega načina stika med domom in šolo res v škodo vzgoji in učni stvari. Potrebno pa je poudariti, da je učiteljsko gledano roditeljski sestanek ločenega menaja: dotični so ti enim zelo pomembni, so drugim malo, tretjim pa celo nepomembni. Zanimivo in tudi zelo značilno pa je, da zastopa prvo mnenje staršev, drugo in tretje mnenje pa mlajše učiteljsko, ki trdi, da se starši za to ne zanimajo. Sodbo o vzroku tega razpaja med učiteljskim prepričanjem in stvarjo.

Sem trdno prepričan, da izražam mnenje skoro vseh staršev iz naših vasi, če javno izpovem to dejstvo. Če se starši ne zanimajo za šolski napredek svojih otrok, oziroma za roditeljske sestanke, niso sami krivi. Vzroki so različni in pretežno izven njihove volje, potrebe in želje. Ena, pa pa dobro poznajo oči šolniki, ki so v stalnem stiku s starši svojih šolskih otrok. Le ti bi morali postreči tistim starševim, ki so v stiku s šolstvom in zato samo po sebi razumljivo.

Izkušeni učitelji se postarajo uspešne vzgojne prakse — ob domačem ognjišču — kjer je vsaka beseda res bolj sproščena, iskrena, toplja, kot mi je nedavno in tudi popolnoma pravilno dejal starš vzgojitelj. A je tudi dostavil: »A tudi po takšnih vezeh med družino in učiteljem so skupni sestanki s starši važni in zelo potrebni, dejal bi celo, da so še bolj potrebni, ker se na njih obravnavati marsikaj, kar ne spada samo k ognjišču. Posebno bi bilo to zelo priporočljivo v naših razmerah, ko se moramo obravnavati, oziroma se boriti za našo udrženost. Ali ne spada semkaj tudi vzgoja naših otrok?»

Se razume, da ni vzgoja vprašanje samo zase. Mnogo momentov je z njim v zvezi. Da igra pri tem glavno vlogo socialna stran življenja, predvsem materialno stanje, ni potrebno posebej poudarjati. Če naj torej uspešno obravnavamo vzgojno vprašanje, moramo najprej poznati čimveč, ki usmerjajo življenjski tok in z njim tudi vzgojno dejavnost (pouk, vzgojo) in za to odločilni v vseh časih in krajih, v vsakem družbenem sistemu, v domači in šolski vzgoji. Dobro je treba proučiti način življenja in miselnost ljudstva dotičnega ozirga in širšega ozemlja, a prav tako tudi zakone, (prirodne in politične), ki to narekujejo.

Takšno občinstvo primeroma, preprosto in poljudno prikazovanje življenja — borbe za obstoj posameznika in skupnosti bi vzbudilo v njem zanimanje in ga bolj zbližalo s šolo, posebno če bi primerno vpletilo nacionalne vzgoje, vprašanje, ki je bistveno vzgojno načelo vsake sodobne šole.

Izjemne politične razmere so našim šolam doslej to onemogočale ali ovirale. S sporazumom med našo matično domovino in Italijo se je naš položaj temeljito spremenil. Iz naših pravic, ki so v manjšinskem statutu, izhajajo tudi dolžnosti nam vsem, a še posebej učiteljsko. Marsikaj bi bilo treba povedati in objasniti in to v interesu mladine in naše narodne skupnosti.

Ze samo iz teh nekaj misli se učiteljsko lahko pričaka, da morejo prav roditeljski sestanki vrniti ne le v vzgojno vprašanje, ampak v prosvetni sploh. Zato sem mnenja, da naj bi bili pobudniki teh sestankov didaktični ravnatelji, katehizirali naloge ni le nadzorovanje, ampak še bolj prizadevanje za dvig materialno-moralnega uspeha. Izmenjavanje misli na teh sestankih, ki naj bi se jih razen staršev šolskih otrok in izobraževalcev dotičnega šolskega okolja po možnosti udeležili tudi didaktični ravnatelji, bi ublažila neprijeten vpliv šolskega birokratstva in njegovega formalizma ter dala soli več življenja.

PRIJATELJ MLADINE

Dekle iz Slovenske Istre

VAŽNA PRIDOBITEV ZA RAZVOJ KMETIJSKEGA ZADRUŽNIŠTVA

V Kopru so ustanovili zadružni denarni zavod

Zavod bo obsegal koprsko, sežansko in postojnsko okrajno področje

Prejšnjo soboto je bil v Kopru ustanovljen občni zbor zadružnega denarnega zavoda. Udeležili so se ga voljeni delegati kmetijskih združenj s področja okrajev Koper, Sežana in Postojna, ki bo v prihodnje tudi področje delovanja novoustanovljenega Zavoda. To je pomemben dogodek za razvoj zadružništva in je zato prav, da se nekoliko pomudimo ob njem.

Ze dobro leto dni so pri koprski Zadružni zvezi in tudi drugod razmišljali o ustanovitvi lastnega zadružnega kreditnega zavoda, ne morda zaradi kakšnih partikularnih težav, marveč zato, ker so se dobili zavedali, da bi taka kreditna organizacija mnogo uspešnejše in lažje reševala specifično zadružno finančno problematiko, kreditiranje v kmetijstvu bi bilo bolj sproščeno, kar bi seveda odločno vplivalo na celoten dvig kmetijstva na splošno in zadružništva še posebej. Z decentralizacijo poslovanja Narodne banke se je prednja zamisel približala svoji uresnitvi in tako je lahko pripravljani odbor stopil v soboto pred delegate z izdelanim programom in točnim načrtom Zavoda.

Pravila Zavoda predvidevajo prenos poslov Narodne banke na novi denarni zavod v čisto zadružnem smislu in so zato iz tega izključena tudi zadružna podjetja — mizarska, kovaška itd. Obsegala bodo v glavnem naslednje posle:

1. hranilne vloge, ki so zbrane pri hranilnih kreditnih oddelkih Kmetijskih združenj,
2. vse dobroimetja kmetijskih združenj,
3. vse sklade kmetijskih združenj in
4. izvrševanje vseh bančnih poslovna zadružnem področju.

Vse omenjene posle naj bi novi kreditni zavod opravljal prvenstveno v okviru lastnih zbranih sredstev in bi le ob večji potrebi lahko najel kredit pri Narodni banki. Pri tem bo moral seveda skrbeti, da bo sam Zavod s pomočjo

svojih ustanoviteljev — kmetijskih združenj — izboljšal organizacijo hranilništva in s tem sam povečal svoja sredstva. Njegova osnovna naloga pa bo vsakega ta, da bo pospeševal denarno varčevanje kmetijskega prebivalstva, posredoval obratne in investicijske kredite zadružnim in tudi zasebnim kmetovalcem ter organizacijam, in da bo zbiral vsa prosta sredstva zadružnih organizacij in zasebnih kmetovalcev. Pri tem bo seveda vršil za svoje članove bančne posle, vključno zavarovanja.

Pravila novega Zadružnega denarnega zavoda zelo podrobno in doloceno obravnavajo vse finančne probleme kmetijskega sektorja in vse posle, ki bodo spadali v njegovo pristojnost. Tako pravijo med drugim v svojem tretjem delu, ko govorijo o poslovnih sredstvih in poslovanju, da so poslovna sredstva kmetijskega sektorja in vse posle, ki bodo spadali v njegovo pristojnost. Tako pravijo med drugim v svojem tretjem delu, ko govorijo o poslovnih sredstvih in poslovanju, da so poslovna sredstva kmetijskega sektorja in vse posle, ki bodo spadali v njegovo pristojnost.

Zavod ima tudi rezervni sklad, ki služi predvsem za kritje izgub ki so morebiti nastale v tekočem poslovanju. V ta sklad vlagajo najmanj 50 odstotkov vsake letnega dohodka. Razen tega bo Zavod imel po odločbah občnih zborov še tudi druge skla-

de, ki pa se v nobenem primeru ne bodo mogli razdeliti med članice. Na občnem zboru v soboto je bilo 45 delegatov iz omenjenih okrajnih področij koprškega, sežanskega in postojnskega. Vseh ustanovnih članic je 52, od tega 15 iz koprškega, 28 iz sežanskega in 11 iz postojnskega. Izvolili so upravni odbor 11 članov, od tega pet iz Koprke, po tri iz Sežane in Postojne. Prav tako so izvolili nadzorni odbor, v katerem so trije Koprčani in po en član iz Sežane in Postojne.

Ustanovitve te tako potrebne gospodarske ustanove bodo privedli pa tudi ostali kmetovalci in zasebniki. Zeleti je, da bi pomenila viden preobrat

Sadjarstvo in vinogradništvo ob slovenski morski obali Istre

Zanimiva statistika o površinah obdelovalne zemlje, o stanju sadjarstva glede na število dreves in pridelek ter izvoz

Zaradi zelo ugodnih talnih in podnebnih razmer ter bližine Trsta se je na področju koprškega okraja močno razvilo sadjarstvo, vinogradništvo in vrtnarstvo, ki je glavni vir kmetijskega in deloma tudi v mestih živelega prebivalstva. Nizko gričevje, mila obmorska klima in prilično veliko padavin omogočajo zelo intenzivno proizvodnjo, zlasti zgodnjih vrst zelenjave, sadja in vinske trte.

Obdelovalna zemlja koprškega področja je razdeljena takole:

Virite in čitajte Primorski dnevnik!

Njive, vrtovi in sadovnjaki
Vinogradi
Travniki
Senožeti
Pašniki

7.938 ha
2.673 ha
1.293 ha
891 ha
3.838 ha

1. Kmetijski površina skupaj
2. Gozdovi
3. Neuporabna tla

16.178 kg
3.506 ha
2.611 ha

Skupna površina

22.295 ha

V obmorskem pasu se zemlja zelo intenzivno izkorišča za domači trg in izvoz. V letu 1951 in 1952 so izkrajstvo zelo važna gospodarska panoga, saj daje ta proiz-

dar so dani vsi pogoji za poljšanje proizvodnje breskev, hrušk in marelic. Po popisu v statistični oceni v letu 1953 je bilo stanje sadjarstva v okraju Koper naslednje:

Sadje vrsta (pleme)	Število vseh	Število rodnih	Pridelek na rod. dr. v q
1. jabolka	11.693	9.311	1.228
2. hruške	38.526	31.598	4.220
3. kutine	1.513	1.107	51
4. češnje	8.866	7.963	903
5. breskve	17.045	12.211	814
6. marelice	2.304	1.952	240
7. češnje	62.068	54.702	9.197
8. orehi	4.923	2.643	307
9. jagode	—	—	1.450
10. oljke	113.587	97.160	6.5

Ze samo število sadnega drevja in odnos med posameznimi vrstami priča, da je sadjarstvo zelo važna gospodarska panoga, saj daje ta proiz-

vodnja zelo velike presečke za domači trg in izvoz. V letu 1951 in 1952 so izkrajstvo zelo važna gospodarska panoga, saj daje ta proiz-

Sadje	1951	1952
Češnje	1.828.716 kg	943.860 kg
Jagode	50.563 kg	33.664 kg
Smokve	310.572 kg	314.655 kg
Hruške	274.983 kg	156.709 kg
Slive	10.186 kg	131.402 kg
Grodje	580.907 kg	451.788 kg
Ostala sadje	20.621 kg	147.452 kg
Skupaj	3.276.618 kg	2.209.530 kg

Zelenjava	1951	1952
Krompir	495.837 kg	460.962 kg
Fizol v stročju	202.624 kg	183.139 kg
Grah	764.771 kg	361.513 kg
Paradižnik	2.801.341 kg	1.571.687 kg
Paprika	96.222 kg	7.550 kg
Ostala zelenj.	3.10.953 kg	688.384 kg
Skupaj	4.632.047 kg	3.278.235 kg

Pred vojno so večino tržnin pridelkov izvažali v Trst ali dalje. Po osvoboditvi pa gre v Trst okoli 60 odst. sadja in zelenjave ter okoli 25 odst. vina, vse ostalo pa najde ugoden odjem v Sloveniji, v Hrvaški Primorju in v Zagrebu. Razvijanje programa

obnove, gradnja hladilnic, vinskih kleti in drugih predelovalnih obratov, bo v bodočnosti razvoj še pospešila in povečala narodni dohodek ter blaginjo slovenskih sadjarjev in vinogradnikov ob naši morski obali!

DOPISI S PODEŽELJA

MAVHINJE

O poti, obnovi in zaslučku

Pot proti Vižovljam vedno bolj prevzema promet stare poti proti Sešljaju, ker ni bila posebno solidno napravljena in ima nad Vižovljami precejšen vzpon, se naglo kvari. Se nekaj močnih naličev. Ne bo nikomur in nikomur koristilo, če bo še nekaj časa prepuščena sama sebi.

Z mizarskimi deli obnove nismo zadovoljni, ker so bila precejšnja povzročila izbrisane priče. Za podjetja in se koga večja stari rek o volku, ki menja dlako, a ne svojih lastnosti.

Kot vse ostale vasi se je tudi naša vasa močno spoletnizirala in se zato najbolj zanimamo za vprašanja zaslučka. Mnenja o tem so različna, v enem pa smo si vsi edini, da ho namreč treba, pa čeprav bi stvar ugodno potekala, manj ali bolj stisniti pas in se bolje seznaniti in sprijazniti z ekonomijo.

NABREŽINA

Kulturne prireditve in naša mladina

Spet smo bili deležni gostovanja naših tržaških umetnikov. V četrtek so nastopili na našem odru z dramo »Mladost pred sodiščem« in to tako odlično, da jim je občinstvo, ki je popolnoma napolnilo dvorano, saj jih je kljub slabemu vremenu mnogo prišlo iz sosednjih vasi, navdušeno poskakalo in jih večkrat priklicalo na oder. Ko je Stane Raztresen v vlogi sodnika v sodni dvorani pozval občinstvo k čimvečji tišini, bi lahko to tudi resno veljalo za del naše mladine, ki se seveda ne more naučiti na dostojno, disciplinirano in kulturno vedenje. Morali bi se malo brzdati vsaj zaradi igralcev, ker jih to pri igranju moti.

SAMOTORCA

Skrbi vinogradnikov

Naš vaški patron sv. Urh, ki je baje začetnik vinogradov, nam letos ni preskrbel takšne letine, kakršno nam

je v začetku obetal. Vendar pa nas tudi ni popolnoma prevzela. Hudomušnje pravilo, da smo se v zadnjih nekaj letih preveč razvili in da nismo nikoli zadovoljni. Po-kušnja okrog Martinovih dni je pokazala, da letošnja kaplja le ne bo tako slaba. Sedaj bodo imeli besedo tržaški gostilničarji. Prav in pošteno bi bilo, da bi se najprej spomnili kraških sodov in bi podpirali nas, kot na skladišča, kjer ega zori in medu namesto vztrajanja, vinogradnikovega pridelovanja, kletarska umetnost s pomočjo vode. Zato bi morali tudi kraški vinogradniki skrbeti, da bi se združili v primerno gospodarsko ustanovo, ki bi zbirala njihove interese, skrbela za napredek vinogradništva itd.

ŠEMPOLAJ

Težave našega prosvetnega društva

Danes bi hoteli spregovoriti o našem prosvetnem društvu in o težavah, ki ga tarejo. Kot je znano, ima naše društvo zelo delaven moški zbor, pravzaprav oktet, ki sodeluje povsod, kamor je poklican. Nastopile pa so težave, ker nimamo več prostora za društveno delo. Prostor, kjer je bil doslej sedež društva, več kot sedem let, smo izgubili. Dobili smo sicer drugo prostor, ki pa je precej oddaljen, tako da mnogi pevci ne pridejo k vaju, češ da je predalet. Če bi bilo le malo več razumevanja za prosvetno delovanje, bi se lahko našel primeren prostor tudi v Šempolaju. Sicer pa bi bil že čas, da bi se po sedmih letih politične razdvojenosti prenehalo z nekorištnimi prepiri, ki nam zlasti na prosvetni področju prav in pošteno škodo. Saj ni prav, če se vedno odobravajo, da poživajo v prejšnjem sedežu, kjer smo bili pred sedmimi leti še vsi skupaj, note in knjige v omari, v enem pa smo si vsi edini, da ho namreč treba, pa čeprav bi stvar ugodno potekala, manj ali bolj stisniti pas in se bolje seznaniti in sprijazniti z ekonomijo.

SV. KRIŽ

Nase šolsko vraščanje

Vaš dnevnik je že pisal o vprašanju našega četrtega in petega razreda osnovne šole, ki imata skupen pouk. Medtem ko se je šolski oblasti tako mudilo z odločitvijo italijanske šole v slovenskih Rimanjih, se prav niso zmenili za naše šolsko vprašanje. Šolski oblasti je znano, da bi se zadeva dala rešiti, čeprav zasilno. Zato zahtevamo, da se to uredi, ne da bi morali se in še romati z deputacijami na odločujoča mesta.

Ob novem Kulturnem domu imamo tudi precejšnje kulturno mrtvilo. Za našo vas, ki razpolaga za glasbeno in dramsko dejavnost ne le z dobrimi, ampak celo z odličnimi močmi, orkester in kino ne moremo zadosteti. Kje tiče temu vzrok. Upamo, da bomo uvideli čim prej, da ni Kulturni dom naša sliha namen, in bomo v letošnji zimi zaznamovali viden napredek.

Vinska letina je bila letos v splošnem zadovoljiva in bi se bili nekateri za trto bolj zanimali, bi bila mogočša. Vino bo dobro. Do sedaj pa nas predvsem zanima, kako se bo to vino prodajalo. Začeli so že z osminkami; dve sta svoji pridelek razdelili razmeroma hitro in po ugodni ceni po 180 lir liter. Potrošnikom se je cena zdel nekam previsoka. Vedno več je vinogradnikov, ki menijo, da bi bilo najboljšo sredstvo iz te zagate, ki bo nedvomno še večja, v ustanovitvi gospodarskega društva.

DEVIN

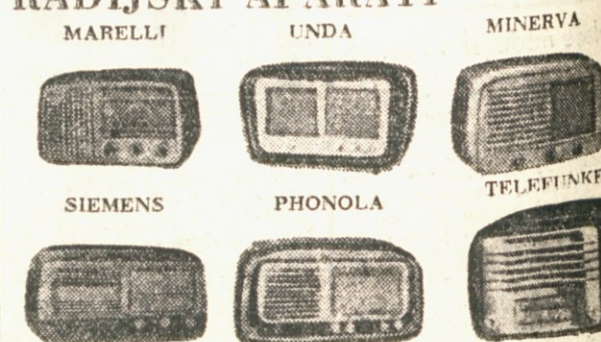
Podaljšali bodo cesto od nabrežinskega mosta do Stivana

Od kar je Winterton zaprl vrata svoje rezidence, je pri nas bolj mrtvo. V dolgih letih smo se privadili živahnemu prometu in tudi navadnemu ameriške vojske. Italijanski vojaki se seveda zabavajo na svoj skromni in cenejši način, kar se pozna tudi v naših gostinskih obratih. Pri policijskem komisaratu je zaposlen nekaj domačinov. Ker pa skoraj povsod postopoma opuščajo z dela naše ljudi, so tudi ti v skrbeh. Govori se, da bodo kmalu začeli s podaljševanjem ceste od nabrežinskega mosta proti

RADIO SOSSI

ELEKTR. APARATI ZA GOSPODINSTVO. LESTENCI. MONITRANJE TELEVISIJSKIH ANTEN IN AVTOMOBILSKIH RADIJSKIH APARATOV TER VSA POPRAVILA

RADIJSKI APARATI

TELEVIZIJSKI APARATI

Najboljše štedilnike

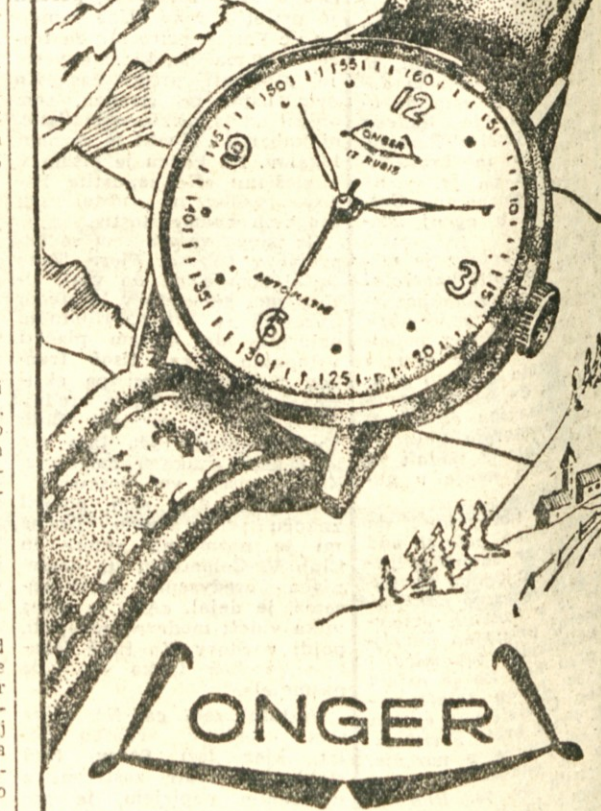

vseh vrst, na premož, les, plin in tekoči plin ter električni lok po najugodnejših cenah s popolnim jamlstvom

TVRDKA SOSSI

OPCINE — UL. MONTE RE STEV. 4 (blizu soli)
Telefon: trgovina 21-133 — stanovanje 21-154

PRODAJA TUDINA OBROKE

Sestavljena iz najboljšega materiala izdelana po najnovejših tehniških odkritjih Izbrana eleganca modelov Cene ugodne Popolno jamlstvo za 5 let

Zahtevajte jo pri svojem urarju!

PIETRO CONTENTO

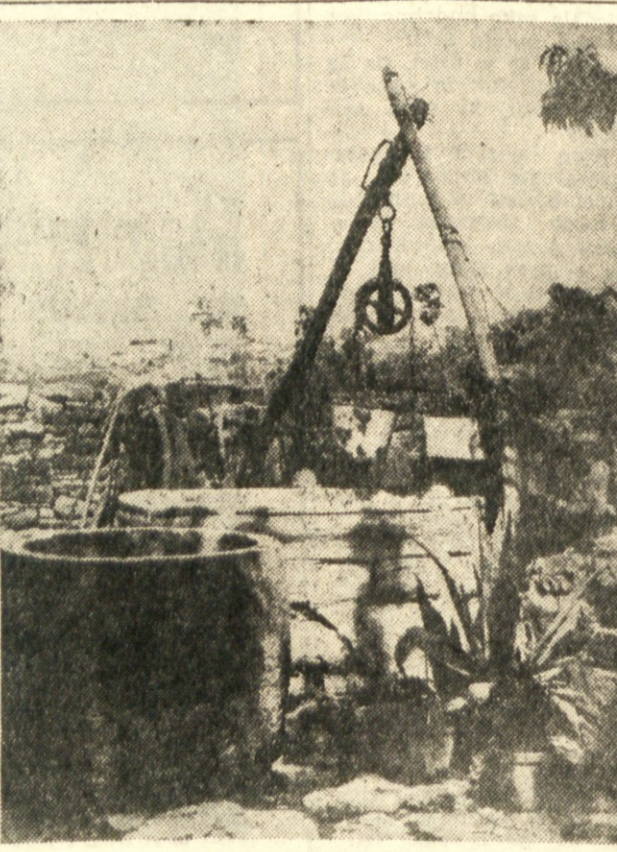
TRST — ULICA CARDUCCI STEV. 7 — TEL. 372-73

VELIKA IZBIRA moških, ženskih in otroških oblačil, svilenih rut, nogavic in rokavic

KMETIJSKA ZADRUGA KOPER in okolica sedež KOPER

Ob priliki dneva republike, 29. novembra

želi naš kolektiv obito, uspehov vsemu delovnemu ljudstvu

Motiv s Kolonkovca

KMETIJSKA ZADRUGA SEČOVLJE

čestita vsemu
delovnemu
ljudstvu, za-
drugam in za-
družnikom naše socialistične
države ob priliki 29. novembra

ARRIGONI

TOVARNA KONSERV - IZOLA

čestita vsemu delovnemu ljudstvu k
29. novembru, prazniku republike

„BOROVO“

Jug. kombinat gume i obuće

Trgovačka mreža

Čestitamo 29. novembru dan
republike radnim kolektivima,
poslovnim prijateljem i svim
našim potrošačima

„BOROVO“

DELOVNI KOLEKTIV PODJETJA

«LES-LJUBLJANA»

Centrala za FLRJ - Ljubljana

s svojimi poslovalnicami

čestita vsem svojim poslovnim prijateljem in delovnim ljudem

ZA PRAZNIK REPUBLIKE

in želi mnogo uspeha pri socialistični graditvi.

PRETPRIJATJE ZA OBRABOTKA NA TUTUN SKOPJE

Na site tr udbenici od Istra
Trudbenici od kolektivot pri pretprijatje za
obrabotka na tutun vo Skopje, borekji se
vo sekodnevna rabota za izgradba na so-
cijalizmot va našata zemja, im go čestitat
29. novembri denot na republikata na site
trudbenici od bratskita Istra, so želba za
purna idnina.

Od trudbenicito pri pretprijatje
za obrabotka na tutun vo Skopje

MESPROMET - KOPER

Delovni kolektiv podjetja
čestita vsemu delovnemu
ljudstvu k 29. novembru
prazniku republike

JUGOALKO

MARIBOR

Partizanska cesta 39

čestita vsemu delovnemu ljudstvu k
29. novembru, prazniku republike

«MEHANOTEHNIKA» - IZOLA

pošilja ob priliki zgodovinskega praznika 29. novembra
priskrčne čestitke vsemu delovnemu ljudstvu naše socialistične domovine

Fabrika duvana - Skopje

Ob priliki dneva republike, 29. novembra
želi naš kolektiv obilo uspehov vsemu
delovnemu ljudstvu Trsta v borbi
za uveljavljanje socialnih pravic

F RUCTUS zadružno podjetje za IZVOZ · UVOZ

KOPER

Ob priliki 29. novembra želimo
vsem našim odjemalcem in doba-
viteljem obilo uspeha pri delu